

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

वैकृतविधीनामभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

अग्ने॑ तेजस्विन् तेजस्वी त्वन्दे॒वेषु॑ भूया॒स्तेजस्वन्त॒म्मामायु॑ष्मन्त॒व्वर्च॑स्वन्त॒म्मनु॑ष्येषु कुरु दी॒र्खायै॑ च त्वा तप॑सश्च तेज॑से जुहोमि तेजो॒विद॑सि तेजो॑ मा मा हा॑सीन्माऽहन्तेजो॑ हासि॒षम्मा॑ मान्तेजो॑ हासी॒दिन्द्रो॑जस्विन्नोज॒स्वी त्वन्दे॒वेषु॑ भूया॒ ओज॑स्वन्त॒म्मामायु॑ष्मन्त॒व्वर्च॑स्वन्त॒म्मनु॑ष्येषु कुरु ब्रह्म॑णश्च त्वा र॒षत्र॑स्य चौ ॥ [१] ॥ जसे जुहोम्योजो॒विद॑स्योजो॑ मा मा हा॑सीन् माऽहमोजो॑ हासि॒षम्मा॑ मामोजो॑ हासी॒थ सूर्य॑ भ्राजस्विन् भ्राज॒स्वी त्वन्दे॒वेषु॑ भूया॒ भ्राज॑स्वन्त॒म्मामायु॑ष्मन्त॒व्वर्च॑स्वन्त॒म्मनु॑ष्येषु कुरु वा॒योश्च॑ त्वाऽपाञ्च॒ भ्राज॑से जुहोमि सुव॑र्विद॑सि सुव॑र्मा मा हा॑सीन्माऽह॑ सुव॑र्हासि॒षम्मा॑ मा॑ सुव॑र्हासीन् मयि॑ मे॒धाम्मयि॑ प्र॒जाम्मयि॑न्निस्तेजो॑ दधातु मयि॑ मे॒धाम्मयि॑ प्र॒जाम्मयीन्द्र॑ इन्द्रि॒यन्द॑धातु मयि॑ मे॒धाम्मयि॑ प्र॒जाम्मयि॑ सूर्यो॑ भ्राजो॑ दधातु ॥ [२] ॥

(र॒षत्र॑स्य च मयि॑ त्रयो॑वि॒ंशति॑श्च)

॥ १ ॥

वा॒युर॑हि॒ङ्कृता॑ऽग्निः प्र॑स्तो॒ता प्र॒जाप॑तिः साम॒ बृह॑स्पतिरु॒द्राता॑ विश्वे॑ दे॒वा उ॑पगा॒तारो॑ म॒रुतः॑ प्रति॒हर्ता॑ इन्द्रो॑ नि॒धन॑न्ते दे॒वाः प्रा॑णभृ॒तः प्रा॑णम्मयि॑ दध॒त्वेत॑द्वै सर्व॑मद॒ध्वर्यु॑रु॒पाकुर॑ व॒ज्र॒द्रातृ॑भ्य उ॒पाक॑रोति ते दे॒वाः प्रा॑णभृ॒तः प्रा॑णम्मयि॑ दध॒त्वित्या॑हैतदे॒व सर्व॑मा॒त्मन् ध॑त्त इडा॑ दे॒वह॑र् मनु॑र्

यज्ञनीर् बृहस्पतिरुक्थामदानि शंसिषद् विश्वे देवाः ॥ [३] ॥ सूक्तवाचः पृथिवि मातर मा
मा हिंसीर् मधु मनिष्ये मधु जनिष्ये मधुवर्ष्यामि मधुवदिष्यामि मधुमतीन्देवेभ्यो वाचमु-
द्यासः शुश्रूषेण्यामनुष्येभ्यस्तम्मा देवा अवन्तु शोभायै पितरोऽनु मदन्तु ॥ [४] ॥

(शंसिषद् विश्वे देवा अष्टाविंशतिश्च)

॥ २ ॥

★

वसवस्त्वा प्र वृहन्तु गायत्रेण छन्दसाऽग्नेः प्रियम्पाथ उपेहि रुद्रास्त्वा प्र वृहन्तु त्रैष्टुभेन
छन्दसेन्द्रस्य प्रियम्पाथ उपेह्यादित्यास्त्वा प्र वृहन्तु जागतेन छन्दसा विश्वेषान्देवानाम्प्रियम्पाथ
उपेहि मान्दासु ते शुक्र शुक्रमा धूनोमि भन्दनासु कोतनासु नूतनासु रेशीषु मेषीषु वाशीषु
विश्वभृत्सु मादध्वीषु ककुहासु शक्करीषु ॥ [५] ॥ शुक्रासु ते शुक्र शुक्रमा धूनोमि शुक्रन्ते
शुक्रेण गृह्णाम्यहो रूपेण सूर्यस्य रश्मिभिः ॥ आऽस्मिन्नुग्रा अचुच्यवुर् दिवो धारा असश्चत ॥
ककुहः रूपवृषभस्य रोचते बृहत् सोमः सोमस्य पुरोगाः शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः ॥ यत् ते
सोमाऽदाभ्यन्नाम जागृवि तस्मै ते सोम सोमाय स्वाहोशिक त्वन्देव सोम गायत्रेण छन्द-
साऽग्नेः ॥ [६] ॥ प्रियम्पाथो अपीहि वशी त्वन्देव सोम त्रैष्टुभेन छन्दसेन्द्रस्य प्रियम्पाथो
अपीह्यस्मत्सखा त्वन्देव सोम जागतेन छन्दसा विश्वेषान्देवानाम्प्रियम्पाथो अपीह्या नः प्राण
एतु परावत आऽन्तरिख्याद् दिवस्परि। आयुः पृथिव्या अध्यमृतमसि प्राणाय त्वा ॥ इन्द्राग्नी
मे वर्चः कणुताव्वर्चः सोमो बृहस्पतिः। वर्चो मे विश्वे देवा वर्चो मे धत्तमश्विना ॥ दधन्वे वा
यदीमनु वोचद् ब्रह्माणि वेरु तत्। परि विश्वानि काव्या नेमिश्चक्रमिवाभवत् ॥ [७] ॥

(शक्करीष्वग्नेर् बृहस्पतिः पञ्चविंशतिश्च)

॥ ३ ॥

★

एतद्वा अपान्नामधेयङ्गुह्यय्यदाधावा मान्दासु ते शुक्र शुक्रमा धूनोमीत्याहापामेव नामधेयेन
गुह्येन दिवो वृष्टिमव रुन्धे शुक्रन्ते शुक्रेण गृह्णामीत्याहैतद्वा अहो रूपय्यद् रात्रिः सूर्यस्य रश्मयो
वृष्ट्या ईशतेऽह एव रूपेण सूर्यस्य रश्मिभिर् दिवो वृष्टिं च्यावयत्याऽस्मिन्नुग्रा ॥ [८] ॥ अचु-
च्यवुरित्याह यथायजुरेवैतत् ककुहः रूपवृषभस्य रोचते बृहदित्याहैतद्वा अस्य ककुहः रूप-
य्यद्वृष्टी रूपेणैव वृष्टिमव रुन्धे यत्ते सोमाऽदाभ्यन्नाम जागृवीत्याहैष ह वै हविषा हविर् यजति

योऽदाभ्यङ्गहीत्वा सोमाय जुहोति परा वा एतस्याऽऽयुः प्राण एति ॥ [९] ॥ योऽशुङ्ग-
ह्वात्या नः प्राण एतु परावत इत्याहाऽऽयुरेव प्राणमात्मन् धत्तेऽमृतमसि प्राणाय त्वेति हिरण्य-
मभि व्यनित्यमृतं हिरण्यमायुः प्राणोऽमृतेनैवाऽऽयुरात्मन् धत्ते शतमानम्भवति शतायुः
पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठत्यप उप स्पृशति भेषजं आपो भेषजमेव कुरुते
॥ [१०] ॥

(उग्रा एत्या प स्त्रीणि च)

॥ ४ ॥

★

वायुरसि प्राणो नाम सवितुराधिपत्येऽपानम्मे दाश्चख्वुरसि श्रोत्रन्नाम धातुराधिपत्य आयुर्
मे दा रूपमसि वर्णो नाम बृहस्पतेराधिपत्ये प्रजाम्मे दा ऋतमसि सत्यन्नामेन्द्रस्याऽऽधिपत्ये
ख्वत्रम्मे दा भूतमसि भव्यन्नाम पितृणामाधिपत्येऽपामोषधीनाङ्गर्भन्धा ऋतस्य त्वा व्योमन
ऋतस्य ॥ [११] ॥ त्वा विभूमन ऋतस्य त्वा विधर्मण ऋतस्य त्वा सत्यायर्तस्य त्वा ज्योतिषे
प्रजापतिर् विराजमपश्यत् तया भूतञ्च भव्यञ्चाऽसृजत् तामृषिभ्यस्तिरौऽदधात् ताञ्जमदग्निस्त-
पसा ऽपश्यत् तया वै स पृथ्वीन् कामानसृजत् तत् पृथ्वीनाम्पृथिव्यैः पृथ्वीनाम्पृथिव्यैः पृथ्वीनाम्पृथिव्यैः
पृथ्वीनेव तैः कामानयजमानोऽव रुन्धे वायुरसि प्राणो ॥ [१२] ॥ नामेत्याह प्राणापानावे-
वाव रुन्धे चख्वुरसि श्रोत्रन्नामेत्याहाऽऽयुरेवाव रुन्धे रूपमसि वर्णो नामेत्याह प्रजामेवाव रुन्ध
ऋतमसि सत्यन्नामेत्याह ख्वत्रमेवाव रुन्धे भूतमसि भव्यन्नामेत्याह पशवो वा अपामोषधीना-
ङ्गर्भैः पशूनेवा ॥ [१३] ॥ व रुन्ध एतावद्वै पुरुषम्परितस्तदेवाव रुन्ध ऋतस्य त्वा व्योमन
इत्याहेयंवा ऋतस्य व्योमेमामेवाभि जयत्यृतस्य त्वा विभूमन इत्याहाऽन्तरिक्षंवा ऋतस्य
विभूमान्तरिक्षमेवाभि जयत्यृतस्य त्वा विधर्मण इत्याह द्यौर् वा ऋतस्य विधर्म दिवमेवाभि
जयत्यृतस्य ॥ [१४] ॥ त्वा सत्यायेत्याह दिशो वा ऋतस्य सत्यन्दिश एवाभि जयत्यृतस्य
त्वा ज्योतिष इत्याह सुवर्गो वै लोक ऋतस्य ज्योतिः सुवर्गमेव लोकमभि जयत्येतावन्तो वै
देवल्लोकास्तानेवाभि जयति दश सम्पद्यन्ते दशाख्वरा विराडन्तर्विराड् विराज्येवान्नाद्ये प्रति
तिष्ठति ॥ [१५] ॥

(दिवमेवाभि जयत्यृतस्य षड्वारिश्शच्च)

॥ ५ ॥

★

देवा वै यद्यज्ञेन नावारुन्धत तत् परैरवारुन्धत तत् पराणाम्परत्वय्यत् परे गृह्यन्ते यदेव यज्ञे-
न नावारुन्धे तस्यावरुद्ध्यै यम्प्रथमद्गृह्णातीममेव तेन लोकमभि जयति यन्द्धितीयमन्तरिक्षन्तेन
यन्तृतीयममुमेव तेन लोकमभि जयति यदेते गृह्यन्ते एषाँल्लोकानामभिजित्या ॥ [१६] ॥
उत्तरेष्वहस्समुतोऽर्वाञ्चो गृह्यन्तेऽभिजित्यैवेमाँल्लोकान् पुनरिमँल्लोकं प्रत्यवरोहन्ति यत् पूर्वे-
ष्वहस्सिवेतः पराञ्चो गृह्यन्ते तस्मादितः पराञ्च इमे लोका यदुत्तरेष्वहस्समुतोऽर्वाञ्चो गृह्यन्ते
तस्मादमुतोऽर्वाञ्च इमे लोकास्तस्मादयातयाम्नो लोकान् मनुष्या उप जीवन्ति ब्रह्मवादिनो
वदन्ति कस्मात् सत्यादद्भ्य ओषधयः सम्भवन्त्योषधयो ॥ [१७] ॥ मनुष्याणामन्नम्प्रजा-
पतिम्प्रजा अनु प्र जायन्त इति परानन्विति ब्रूयाद्यद्गृह्णात्यद्भ्य स्त्वौषधीभ्यो गृह्णामीति तस्मा-
दद्भ्य ओषधयः सम्भवन्ति यद्गृह्णात्योषधीभ्यस्त्वा प्रजाभ्यो गृह्णामीति तस्मादोषधयो मनुष्या-
णामन्नय्यद्गृह्णाति प्रजाभ्यस्त्वा प्रजापतये गृह्णामीति तस्मात् प्रजापतिम्प्रजा अनु प्र जायन्ते
॥ [१८] ॥

(अभिजित्यैभवन्त्योषधयोऽष्टाचत्वारिंशच्च)

॥ ६ ॥

★

प्रजापतिर् देवासुरानसृजत तदनु यज्ञोऽसृज्यत यज्ञञ्छन्दांसि ते विष्वञ्चो व्यक्रामन्थ
सोऽसुराननु यज्ञोऽपाक्रामद्यज्ञञ्छन्दांसि ते देवा अमन्यन्ताऽमी वा इदमभूवन् यद्वयं स्म
इति ते प्रजापतिमुपाऽधावन्थ सोऽब्रवीत् प्रजापतिश्छन्दसाँवीर्यमादाय तद् वः प्र दास्यामीति
स छन्दसाँवीर्य ॥ [१९] ॥ मादाय तदेभ्यः प्रायच्छत् तदनु छन्दांस्यपाऽक्रामन् छन्दांसि
यज्ञस्ततो देवा अभवन् पराऽसुरा य एवञ्छन्दसाँवीर्यँवेदाऽऽश्रावयाऽस्तु श्रौषड् यज ये यजा-
महे वषट्कारो भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्मै कर्मदध्वर्युरा
श्रावयतीति छन्दसाँवीर्यीयेति ब्रूयादेतद् वै ॥ [२०] ॥ छन्दसाँवीर्यमा श्रावयाऽस्तु श्रौषड्
यज ये यजामहे वषट्कारो य एवँवेद् सर्वीर्यैरेव छन्दोभिरर्चति यत् किञ्चार्चति यदिन्द्रो वृत्रमह-
न्नमेद्ध्यन्तद्यद्यतीनपावपदमेद्ध्यन्तदथ कस्मादैन्द्रो यज्ञ आ सऽस्थातोऽरित्याहुरिन्द्रस्य वा एषा
यज्ञिया तनूरू यद्यज्ञस्तामेव तद् यजन्ति य एवँवेदोपैनय्यज्ञो नमति ॥ [२१] ॥

(छन्दसाँवीर्यं वा एव त दृष्टौ च)

॥ ७ ॥

★

आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि । घृतम्पीत्वा मधु चारु गव्याम्पितेव
 पुत्रमभि ररूषतादिमम् ॥ आ वृश्च्यते वा एतद्यजमानोऽग्निभ्याय्यदेनयोः श्रुतकृत्याथाऽन्यत्राव-
 भूथ मवैत्यायुर्दा अग्ने हविषो जुषाण इत्यवभृथमवैष्यन् जुहुयादाहुत्यैवैनौ शमयति नाऽऽर्ति-
 माच्छति यजमानो यत् कुसीद ॥ [२२] ॥ मप्रतीत्तम्मयि येन यमस्य बलिना चरामि । इहैव
 सन् निरवदये तदेतत् तदग्ने अनृणो भवामि । विश्वलोप विश्वदावस्य त्वाऽऽसञ्जुहोम्यग्धादे-
 कोऽहुतादेकः समसनादेकः । तेनः कृण्वन्तु भेषजं सदः सहो वरेण्यम् ॥ अयन्नो नभसा पुरः
 सङ्स्फानो अभि ररूषतु । गृहाणामसमर्त्यै बहवो नो गृहा असन्न ॥ स त्वन्नो ॥ [२३] ॥ नभ-
 सस्पत ऊर्जन्नो धेहि भद्रया । पुनर् नो नष्टमा कृधि पुनर् नो रयिमा कृधि ॥ देव सङ्स्फान सहस्र-
 पोषस्येशिषे स नो रास्वाऽज्यानि रयस्पोष सुवीर्यं सव्वथ्सरीणां स्वस्तिम् ॥ अग्निर् वाव
 यम इययमी कुसीदवा एतद्यमस्य यजमान आ दत्ते यदोषधीभिर् वेदिं स्तृणाति यदनुपौष्य
 प्रयायाद् ग्रीवबद्धमेन ॥ [२४] ॥ ममुष्मिल्लोके नेनीयेरन्यत् कुसीदमप्रतीत्तम्मयीत्युपौषती-
 हैव सन् यमङ्कुसीदं निरवदायानृणः सुवर्गल्लोकमेति यदि मिश्रमिव चरेदञ्जलिना सक्तून् प्रदाव्ये
 जुहुयादेष वा अग्निर् वैश्वानरो यत् प्रदाव्यः स एवैनं स्वदयत्यहो विधान्यामेकाष्टकायाम-
 पूषं चतुश्शरावम्पत्त्वा प्रातरेतेन कर्षमुपौषेद्यदि ॥ [२५] ॥ दहति पुण्यसमम्भवति यदि
 न दहति पापसममेतेन ह स्म वा ऋषयः पुरा विज्ञानेन दीर्घसत्रमुप यन्ति यो वा उपद्रष्टार-
 मुपश्रोतारमनुख्यातारं विद्वानयजते सममुष्मिल्लोक इष्टापूर्तेन गच्छतेऽग्निर् वा उपद्रष्टा वायु-
 रूपश्रोताऽऽदित्योऽनुख्याता तान्य एव विद्वानयजते सममुष्मिल्लोक इष्टापूर्तेन गच्छतेऽयन्नो
 नभसा पुर ॥ [२६] ॥ इत्याहाग्निर् वै नभसा पुरोऽग्निमेव तदाहैतन्मे गोपायेति स त्वन्नो नभ-
 सस्पत इत्याह वायुर् वै नभसस्पतिर् वायुमेव तदाहैतन्मे गोपायेति देव सङ्स्फानेत्याहाऽसौ
 वा आदित्यो देवः सङ्स्फान आदित्यमेव तदाहैतन्मे गोपायेति ॥ [२७] ॥

(कुसीदं त्वन्न एन मोषेद्यदि पुर आदित्यमेव तदाहैतन्मे गोपायेति)

॥ ८ ॥

★

एत॑य्युवा॑नम्परि॑ वो ददामि॑ तेन॑ क्रीड॑न्तीश्चरत॑ प्रियेण॑ । मा नः॑ शाप्त॑ जनुषा॑ सुभागा॑ राय-
 स्पोषे॑ण समिषा॑ मदेम॑ ॥ नमो॑ महि॒म्न उ॒त च॒खुषे॑ ते मरु॑ताम्पित॒स्तद॒हङ्ग॑णामि । अनु॑ मन्यस्व
 सुय॑जा यजाम॑ जुष्ट॑न्देवाना॑मिदमस्तु॑ हव्यम् ॥ दे॒वाना॑मेष॑ उप॒नाह॑ आसीद॒पाङ्ग॑र्भ ओष॑धीषु
 न्य॑क्तः । सोम॑स्य द्र॒प्सम॑वृणीत पू॒षा ॥ [२८] ॥ बृ॒हन्न॑द्रि॒रभव॑त् तदे॒षाम् ॥ पि॒ता व॒थ्साना॑-
 म्पति॑रघ्नियाना॒मथो॑ पि॒ता म॑ह॒ताङ्ग॑राणाम् । व॒थ्सो ज॒रायु॑ प्रति॒धुक् पी॒यूष॑ आ॒मिख॑षा मस्तु
 घृ॒तम॑स्य॒ रेतः॑ ॥ त्वाङ्गा॑वोऽवृणत॑ रा॒ज्याय॑ त्वा॒ हव॑न्त म॒रुतः॑ स्व॒र्काः । वर्ष॑न् र॒खत्र॑स्य॒ ककु॑भि
 शिश्रि॑याणस्ततो॑ न उ॒ग्रो वि भ॑जा॒ वसू॑नि ॥ व्यृ॒द्धेन॑ वा ए॒ष प॒शुना॑ यज॒ते यस्यै॑तानि॒ न क्रि॑यन्त
 ए॒ष ह॒ त्वै समृ॑द्धेन॒ यज॒ते यस्यै॑तानि॒ क्रि॑यन्ते ॥ [२९] ॥

(पूषा क्रियन्त एषोऽष्टौ च)

॥ ९ ॥

★

सूर्यो॑ दे॒वो दि॒विष॑द्भ्यो॑ धा॒ता र॒खत्रा॑य॒ वायुः॑ प्र॒जाभ्यः॑ । बृ॒हस्प॑तिस्त्वा प्र॒जाप॑तये॒ ज्योति॑-
 ष्मती॑ञ्जुहोतु ॥ यस्या॑स्ते॒ हरि॑तो॒ गर्भो॑ऽथो॒ योनि॑र॒हिर॑ण्ययी॑ । अ॒ङ्गान्य॑हु॒ता यस्यै॑ तान्दे॒वैः सम॑-
 जीग॑मम् ॥ आ वर्त॑न वर्त॒य नि॑ निवर्त॑न वर्त॒येन्द्र॑ नर्द॒बुद॑ । भू॒म्याश्च॑त॒स्रः प्र॑दि॒शस्ता॑भि॒रा वर्त॑या
 पु॒नः ॥ वि ते॑ भि॒नद्भि॑ त॒करी॑व्वि॒ योनि॑व्वि॒ गवी॑न्यौ । वि ॥ [३०] ॥ मा॒तर॑श्च पु॒त्रश्च॑ वि गर्भ॑श्च
 ज॒रायु॑ च ॥ ब॒हिस्ते॑ अस्तु॒ बालि॑ति ॥ उ॒रुद्र॑प्सो वि॒श्वरू॑प इ॒न्दुः प॑व॒मानो॒ धीर॑ आ॒नञ्ज॑ गर्भ॑म् ॥
 ए॒कप॑दी द्वि॒पदी॑ त्रि॒पदी॑ चतु॑ष्पदी॒ पञ्च॑पदी॒ षड्प॑दी स॒प्तप॑द्यष्टा॒पदी॑ भु॒वना॑ऽनु प्रथ॑ता॒ङ् स्वाहा॑ ॥ म॒ही
 द्यौः पृ॑थि॒वी च॑ न इ॒म्य्य॑ज्ञ॒मिमि॑ख॒ताम् । पि॒पृता॑न्नो॒ भरी॑मभिः ॥ [३१] ॥

(गवीन्यौ वि चतुश्चत्वारिंशच्च)

॥ १० ॥

★

इ॒द॒व्वा॒मास्ये॑ ह॒विः प्रि॑यमिन्द्रा॒बृह॑स्पती । उ॒वथ॑म्मद॑श्च शस्य॑ते ॥ अ॒य॒व्वा॒म्परि॑ षिच्य॑ते सोम॑
 इन्द्रा॒बृह॑स्पती । चा॒रुर् म॑दा॒य पी॑तये ॥ अ॒स्मे इन्द्रा॒बृह॑स्पती र॒यिन्ध॑त्त॒ शत॑ग्वि॒नम् । अ॒श्वा-
 व॑न्त॒ सह॑स्त्रि॒णम् ॥ बृ॒हस्प॑तिर् नः॒ परि॑पातु॒ पश्चा॑दु॒तोत्तर॑स्मा॒दध॑राद॒घायोः॑ । इन्द्रः॑ पु॒रस्ता॑-
 दु॒त म॑द्भ्यतो॒ नः स॒खा स॒खिभ्यो॑ वरि॑वः कृ॒णोतु॑ ॥ वि ते॑ वि॒ष्वग् वा॑त॒जूता॑सो अ॒ग्ने भा॑मा॒सः

॥ [३२] ॥ शुचे शुचयश्चरन्ति । तुविम्रख्वासो दिव्या नवग्वा वना वनन्ति धृषता रुजन्तः ॥
 त्वामग्ने मानुषीरीडते विशो होत्राविद्विर्विचिः रत्नधातमम् । गुहा सन्तः सुभग विश्वद-
 रशतन्तुविष्मणसः सुयजङ्घृतश्रियम् ॥ धाता ददातु नो रयिमीशानो जगतस्पतिः । स नः
 पूर्णेन वावनत् ॥ धाता प्रजाया उत राय ईशे धातेद्विष्वम्भुवनञ्जान । धाता पुत्रय्यजमानाय
 दाता ॥ [३३] ॥ तस्मा उ हव्यङ्घृतवद्विधेम ॥ धाता ददातु नो रयिम्प्राचीञ्जीवातुमखिषिताम् ।
 वयन्देवस्य धीमहि सुमतिः सत्यराधसः ॥ धाता ददातु दाशुषे वसूनि प्रजाकामाय मीढुषे
 दुरोणे । तस्मै देवा अमृताः सव्ययन्ता विष्वे देवासो अदितिः सजोषाः ॥ अनु नोऽद्याऽनुमतिर्
 यज्ञन्देवेषु मन्यताम् । अग्निश्च हव्यवाहनो भवतान्दाशुषे मयः ॥ अन्विदनुमते त्वं ॥ [३४] ॥
 मन्यासै शञ्चनः कृधि । क्रत्वे दख्वाय नो हिनु प्र ण आयूषि तारिषः ॥ अनु मन्यतामनुम-
 न्यमाना प्रजावन्तः रयिमख्वीयमाणम् । तस्यै वयः हेडसि माऽपि भूम सा नो देवी सुहवा
 शर्म यच्छतु ॥ यस्यामिदम्प्रदिशि यद्विरोचतेऽनुमतिम्प्रति भूषन्त्यायवः । यस्या उपस्थ उर्व-
 न्तरिख्वा सा नो देवी सुहवा शर्म यच्छतु ॥ [३५] ॥ राकामहः सुहवाः सुष्टुती हुवे शृणोतु
 नः सुभगा बोधतु त्मना । सीव्यत्वपः सूच्याऽच्छिद्यमानया ददातु वीरः शतदायमुक्थ्यम् ॥
 यास्ते राके सुमतयः सुपेशसो याभिर् ददासि दाशुषे वसूनि । ताभिर् नो अद्य सुमना उपागहि
 सहस्रपोषः सुभगे रराणा ॥ सिनीवालि >१, या सुपाणिः >२ ॥ कुहूमहः सुभगा विद्वानाप-
 समस्मिन्यज्ञे सुहवाञ्जोहवीमि । सा नो ददातु श्रवणम्पितृणान्तस्यास्ते देवि हविषा विधेम ॥
 कुहूर् देवानाममृतस्य पत्नी हव्या नो अस्य हविषश्चिकेतु । सन्दाशुषे किरतु भूरि वामः राय-
 स्पोषञ्चिकितुषे दधातु ॥ [३६] ॥

(भामासो दाता त्व मन्तरिख्वा सा नो देवी सुहवा शर्म यच्छतु श्रवणं चतुर्विंशतिश्च)

॥ ११ ॥

★

समाप्ति कोर्वैः

(अग्ने तेजस्विन् वायुर् वसवस्त्वैतद्वा अपां वायुरसि प्राणो नाम देवा वै यद्यज्ञेन न प्रजापतिर् देवासुरा नायुर्दा एतय्युवानः
 सूर्यो देव इदवा मेकादश)

(अग्ने तेजस्विन् वायुरसि छन्दसाव्यै मातरश्च षड्विंशतः)

(अग्ने॑ तेजस्वि॒ष्टश्चि॒कि॒तुषे॑ दधातु)

॥ हरिः ॐ ॥

तृतीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
११	३६

ॐ